

SUOSITUKSET

KOMISSION SUOSITUS (EU) 2020/648,

annettu 13 päivänä toukokuuta 2020,

matkustajille ja matkailijoille tarjottavista matkakupongeista vaihtoehtona hinnan palauttamiselle peruutetuista matkapaketeista ja kuljetuspalveluista covid-19-pandemian yhteydessä

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Maailman terveysjärjestö julisti covid-19-epidemian kansainväliseksi kansanterveysuhaksi 30 päivänä tammikuuta 2020 ja luonnehti sitä pandemiaksi 11 päivänä maaliskuuta 2020 ⁽¹⁾. Tilanteesta on seurannut vakavia vaikutuksia kansainvälisille ja kotimaisille työmatkoille ja vapaa-ajan matkoille niin Euroopassa kuin muualla maailmassa 1 päivästä maaliskuuta 2020 alkaen.
- (2) Covid-19-pandemian johdosta on annettu kansallisia matkustuskieltoja sekä varoituksia tai rajoituksia raja-alueilla. Peruutuksia on tullut valtavasti, joten monet eivät ole pystyneet matkustamaan. Tämänhetkisten ennennäkemättömien maailmanlaajuisten matkustusrajoitusten ⁽²⁾ vuoksi matkustaminen on Euroopassa ja monissa muissa osissa maailmaa lähes pysähdyksissä. Tällä on vakavia vaikutuksia liikenteenharjoittajille, matkapakettien järjestäjille, jäljempänä 'matkanjärjestäjät', ja niille, jotka tarjoavat muita matkailupalveluja osana matkapaketteja.
- (3) Kriisin taloudellisilla seurauksilla on ollut vaikutuksia myös moniin matkustajiin ja matkailijoihin. Heidän tulonsa ovat pienentyneet taloudellisen toiminnan rajoittamisen seurauksena. Tämä puolestaan heikentää sekä työnantajien että työntekijöiden näkymiä ⁽³⁾.
- (4) Matkustus- ja matkailualat unionissa ilmoittavat varausten vähentyneen 60–90 prosenttia verrattuna samaan ajankohtaan viime vuonna. Matkailijoiden esittämien peruutuksista johtuvien takaisinmaksuvaatimusten määrä ylittää selvästi uusien varausten määrän. Euroopan matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien liiton (ECTAA) alustavan arvion mukaan covid-19-pandemia saattaa vuonna 2020 aiheuttaa 30 miljardin euron tappiot (–60 prosenttia) ensimmäisellä neljänneksellä ja 46 miljardin euron tappiot (–90 prosenttia) toisella neljänneksellä verrattuna edellisvuosiin perustuvaan ennakoituun liikevaihtoon.
- (5) Covid-19-pandemian vuoksi kaikkien liikennemuotojen liikenteenharjoittajien liiketoiminta on vähentynyt voimakkaasti ja liikennepalvelut ovat lähes pysähdyksissä, minkä seurauksena niiden kassavirta pienenee ⁽⁴⁾.
- (6) Rajoittamistoimien purkamisen edellytykset ja kriteerit riippuvat pitkälti tiedoista, jotka muuttuvat ajan mittaan, kuten epidemiologisista tiedoista. Siksi ei voida vielä asettaa selkeää ajankohtaa, josta alkaen rajoitustoimet voidaan purkaa ja siten sallia jälleen kaikki kuljetus- ja matkailupalvelut ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen>

⁽²⁾ UNWTO:n mukaan matkustusrajoitukset koskevat 96:ta prosenttia kaikista maailman kohteista (ks. UNWTO, COVID-19 related travel restrictions – a global review for tourism, a first report as of 16 April 2020).

⁽³⁾ Talouden ilmapiiriä kuvaava indikaattori laski huhtikuussa 2020 voimakkaammin kuin koskaan aiemmin (sen käyttöönottovuodesta 1985 lähtien): se oli euroalueella 67,0 ja unionissa 65,8. Työllisyysodotuksia kuvaava indikaattori laski huhtikuussa 2020 ennätyksellisen alas (se oli euroalueella 63,7 ja unionissa 63,3). Ks. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys/latest-business-and-consumer-surveys_en

⁽⁴⁾ Esimerkiksi lentoliikenne on vähentynyt noin 90 prosenttia verrattuna edellisvuoden tilanteeseen (lähde: Eurocontrol), rautateiden pitkän matkan henkilöliikenne 85 prosenttia ja rautateiden alueellinen henkilöliikenne 80 prosenttia (mukaan lukien esikaupunki-liikenne); rautateiden kansainvälinen henkilöliikenne on lähes pysähdyksissä (lähde: CER); risteily- ja matkustaja-alusten liikenne oli huhtikuun puolivälissä yli 90 prosenttia vähemmän kuin vuosi sitten (lähde: EMSA).

⁽⁵⁾ Ks. Yhteinen eurooppalainen etenemissuunnitelma covid-19-rajoitusten purkamiseksi, 15.4.2020, https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/european-roadmap-lifting-coronavirus-containment-measures_en

- (7) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksissa (EY) N:o 261/2004 ⁽⁶⁾, (EY) N:o 1371/2007 ⁽⁷⁾, (EU) N:o 1177/2010 ⁽⁸⁾ ja (EU) N:o 181/2011 ⁽⁹⁾, jäljempänä 'matkustajien oikeutta koskevat unionin asetukset', säädetään matkustajien oikeuksista peruuttamistapauksissa. Jos liikenteenharjoittaja peruuttaa matkan, matkustaja voi valita lipun korvauksen (hinnan palautuksen) ja uudelleenreitityksen välillä ⁽¹⁰⁾. Koska uudelleenreititys tuskin tulee kyseeseen tämänhetkisisissä olosuhteissa, matkustaja voi valita ainoastaan erilaisten korvausmahdollisuuksien välillä.
- (8) Lento-, meri- ja sisävesiliikenteen tapauksessa lipun hinta on palautettava matkustajalle kokonaisuudessaan seitsemän päivän kuluessa vaatimuksen esittämisestä. Linja-autoliikenteen tapauksessa vastaava määräaika on 14 päivän kuluessa tarjouksen tekemisestä tai pyynnön vastaanottamisesta ja rautatieliikenteen tapauksessa kuukauden kuluessa vaatimuksen esittämisestä. Unionin lainsäädännön mukaan lipun hinta voidaan palauttaa rahana tai matkakuponkina. Matkakuponkina tarjottava lipun hinnan palautus on kuitenkin mahdollinen vain matkustajan suostumuksella ⁽¹¹⁾.
- (9) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2015/2302 ⁽¹²⁾, jäljempänä 'matkapakettidirektiivi', säädetään, että matkapaketin peruuntuessa "väistämättömistä ja poikkeuksellisista olosuhteista" johtuen matkailijalla on oikeus saada takaisin kaikki matkapaketista suorittamansa maksut ilman aiheetonta viivästystä ja joka tapauksessa 14 päivän kuluessa sopimuksen purkamisesta. Tässä yhteydessä matkanjärjestäjä voi tarjota matkailijalle hinnan palautuksena matkakupongin. Tästä huolimatta matkailija säilyttää oikeutensa hinnan palautukseen rahana.
- (10) Myös silloin, kun ehdotetaan matkapakettisopimuksen muuttamista (esimerkiksi lykkäämistä) tai korvaavaa matkapakettia ⁽¹³⁾ ja jos muutos tai korvaava matkapaketti johtaa matkapakettiin, jonka laatu on huonompi tai kustannukset alemmat ⁽¹⁴⁾, taikka sopimus puretaan ⁽¹⁵⁾, matkanjärjestäjä voi tarjota matkakupongin edellyttäen, että matkailija säilyttää oikeutensa hinnan palautukseen rahana.
- (11) Komissio antoi 18 päivänä maaliskuuta 2020 tulkintaohjeet matkustajien oikeuksia koskevista EU:n asetuksista covid-19-epidemian levitessä ⁽¹⁶⁾. Komissio muistutti mieliin, että matkustajat voivat valita, haluavatko ne hinnan palautuksen käteisenä vai matkakuponkina.
- (12) Komissio julkaisi verkkosivullaan 19 päivänä maaliskuuta 2020 ohjeet matkapakettidirektiivin soveltamisesta covid-19-tilanteessa ⁽¹⁷⁾. Ohjeissa vahvistetaan matkailijan oikeus saada takaisin suorittamansa maksut kokonaisuudessaan, mutta todetaan lisäksi, että matkailija voi vaihtoehtoisesti hyväksyä matkakupongin.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsyänsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta (EUVL L 46, 17.2.2004, s. 1).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1371/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (EUVL L 315, 3.12.2007, s. 14).

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1177/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 1).

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 181/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 55 28.2.2011, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Asetuksen (EY) N:o 261/2004 7 artiklan 3 kohta; asetuksen (EY) N:o 1371/2007 16 artiklan 1 kohdan a alakohta; asetuksen (EU) N:o 1177/2010 18 artiklan 1 kohdan b alakohta; asetuksen (EU) N:o 181/2011 19 artiklan 1 kohdan b alakohta.

⁽¹¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 261/2004 7 artiklan 3 kohta; asetuksen (EY) N:o 1371/2007 16 artiklan 1 kohdan a alakohta; asetuksen (EU) N:o 1177/2010 18 artiklan 1 kohdan b alakohta; asetuksen (EU) N:o 181/2011 19 artiklan 1 kohdan b alakohta.

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2302, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta (EUVL L 326, 11.12.2015, s. 1).

⁽¹³⁾ Ks. matkapakettidirektiivin 11 artikla.

⁽¹⁴⁾ Ks. matkapakettidirektiivin 11 artiklan 4 kohta.

⁽¹⁵⁾ Ks. matkapakettidirektiivin 11 artiklan 5 kohta.

⁽¹⁶⁾ EUVL C 89 I, 18.3.2020, s. 1.

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_info_ptd_19.3.2020.pdf, julkaistu covid-19-toimia koskevalla komission verkkosivulla osoitteessa https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/travel-and-transportation_en

- (13) Covid-19-pandemiasta johtuvien lukuisten peruutusten vuoksi liikenne- ja matkailualan toimijoiden kassavirta ja tulot ovat kestävämmällä pohjalla. Matkanjärjestäjien likviditeettiongelmia pahentaa se, että niiden on palautettava matkustajille matkapaketin koko hinta, vaikka ne eivät välttämättä itse saa takaisin matkapaketin osana olevista palveluista ennakoon suorittamiaan maksuja. Tämä saattaa käytännössä johtaa epäreiluun taakanjakoon matkanjärjestäjien välillä koko matkailuekosysteemissä.
- (14) Jos matkanjärjestäjästä tai liikenteenharjoittajasta tulee maksukyvytön, monet matkailijat ja matkustajat eivät välttämättä saa minkäänlaista takaisinmaksua, koska heidän vaatimuksiaan matkanjärjestäjältä tai liikenteenharjoittajalta ei ole turvattu. Sama ongelma voi ilmetä yritysten välisessä toiminnassa, jos matkanjärjestäjä saa liikenteenharjoittajalta kupongin hyvityksenä ennakoon maksetuista palveluista ja kyseisestä liikenteenharjoittajasta tulee myöhemmin maksukyvytön.
- (15) Jos matkakupongeista tehtäisiin houkuttelevampia, matkustajat ja matkailijat hyväksyisivät ne paremmin vaihtoehtona hinnan palautukselle rahana. Tämä puolestaan helpottaisi liikenteenharjoittajien ja matkanjärjestäjien likviditeettiongelmia ja voisi viime kädessä parantaa matkustajien ja matkailijoiden etujen suojelua.
- (16) Tästä syystä matkakupongit olisi suojattava liikenteenharjoittajan tai matkanjärjestäjän maksukyvyttömyydeltä. Tällainen suoja voitaisiin perustaa yksityisellä tai julkisella alalla, ja sen olisi oltava riittävän tarkoituksenmukainen ja vahva. Sen olisi katettava vähintään ne matkakupongit, joilla on tässä suosituksessa kuvatut ominaispiirteet.
- (17) Matkakuponkien ominaispiirteiden olisi koskettava erityisesti vähimmäisvoimassaoloaikaa ja määräaikaa, jonka jälkeen matkustajat tai matkailijat voivat halutessaan saada palautuksen vähimmäisvoimassaoloaikaa pidempään voimassa olevista matkakupongeista, sekä lunastamatta jääneiden matkakuponkien palautusehtoja. Niiden olisi koskettava myös palveluvalikoimaa, johon matkakupongin voi käyttää, matkakupongin käyttöön käytettävissä olevaa aikaa sekä matkakupongin siirrettävyyttä. Myös muita ominaispiirteitä voidaan harkita matkakuponkien houkuttelevuuden lisäämiseksi.
- (18) Jos hinnan palauttamiseksi käytetään yhtä aikaa matkakuponeja ja luottokortteihin liittyvää maksunpalautusta, saattaa lopputuloksena olla kaksinkertainen takaisinmaksu. Siksi jos matkustaja tai matkailija valitsee matkakupongin, liikenteenharjoittajan olisi välitettävä tämä tieto eteenpäin matkanjärjestäjälle, matkatoimistolle tai muulle edustajalle.
- (19) Jotta voitaisiin lisätä matkakuponkien houkuttelevuutta matkustajien tai matkailijoiden keskuudessa, jäsenvaltiot voisivat harkita sellaisten ohjelmien käyttöönottoa, joilla tuetaan liikenne- ja matkailualan toimijoita unionin valtiontukisääntöjen mukaisesti. Ne voisivat esimerkiksi perustaa matkakuponeja varten erityisiä takausohjelmia, jotka perustuvat suoraan perustamissopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaan. Lisäksi jäsenvaltiot voisivat tukea liikenne- ja matkailualan toimijoita myöntämällä vähämerkityksistä tukea komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013⁽¹⁸⁾ mukaisesti.
- (20) Jäsenvaltioiden, jotka myöntävät liikenne- ja matkailualan toimijoille tukea covid-19-pandemiasta johtuviin korvausvaatimuksiin vastaamiseksi, olisi varmistettava, että tällaisia ohjelmia sovelletaan kaikkiin matkustajiin ja matkailijoihin, jotka kuuluvat matkapakettidirektiivin tai matkustajien oikeuksia koskevien merkityksellisten unionin asetusten piiriin, riippumatta heidän palveluntarjoajastaan.
- (21) Komissio antoi 19 päivänä maaliskuuta 2020 tilapäiset puitteet valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa⁽¹⁹⁾, jotta voidaan ottaa huomioon liikenne- ja matkailualan toimijoiden mahdolliset ylimääräiset likviditeettitarpeet. Tilapäiset puitteet perustuvat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaan, jossa määrätään jäsenvaltioiden taloudessa olevan häiriön poistamisesta. Tilapäisiä puitteita muutettiin sekä 3 päivänä huhtikuuta⁽²⁰⁾ että 8 päivänä toukokuuta 2020⁽²¹⁾ siten, että ne kattavat lisätukitoimenpiteitä.
- (22) Tilapäisiä puitteita sovelletaan periaatteessa kaikkiin toimialoihin ja yrityksiin, myös kuljetus- ja matkailuyrityksiin, ja niissä tunnustetaan liikenne ja matkailu toimialoiksi, joilla haittavaikutukset ovat erityisen voimakkaat. Tilapäisillä puitteilla pyritään ratkaisemaan yritysten likviditeettipuutteet sallimalla esimerkiksi suorat avustukset, veroetuudet, valtiontakaukset lainoille ja tuetut julkiset lainat. Jotta voidaan vastata nopeasti erityisesti pk-yritysten kiireellisiin likviditeettitarpeisiin, jäsenvaltiot voivat myöntää enintään 800 000 euron nimellisarvoon asti yritystä

⁽¹⁸⁾ Komission asetus (EU) N:o 1407/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L 352, 24.12.2013, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Komission tiedonanto – Tilapäiset puitteet valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa (EUVL C 91 I, 20.3.2020, s. 1).

⁽²⁰⁾ Komission tiedonanto – Muutokset valtiontukitoimenpiteitä talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa koskeviin tilapäisiin puitteisiin (EUVL C 112 I, 4.4.2020, s. 1).

⁽²¹⁾ Komission tiedonanto – Muutokset valtiontukitoimenpiteitä talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa koskeviin tilapäisiin puitteisiin (EUVL C 164, 13.5.2020, s. 3).

kohden korottomia lainoja, koko riskin kattavia lainatakauksia tai pääomaa. Tilapäisiin puitteisiin sisältyy yrityskohtaisen 800 000 euron lisäksi myös muita mahdollisuuksia myöntää tukea likviditeettitarpeiden kattamiseen takausten ja korkotukien muodossa, jos muun muassa vähimmäishinnoitteluehdot täyttyvät. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat päättää tukea liikenne- ja matkailualan toimijoita, jotta voidaan vastata covid-19-pandemiasta johtuviin korvausvaatimuksiin ja siten taata matkustajien ja kuluttajien oikeuksien suojele sekä matkustajien ja matkailijoiden yhtäläinen kohtelu.

- (23) Tältä osin komissio aikoo ottaa huomioon jäsenvaltioiden jo tekemät päätökset tuen myöntämisestä ilmailualalle, jottei samoille tuensaajille annettava lisätuki johda liiallisiin korvauksiin ja jotta voidaan suojella tasapuolisia toimintaehtoja sisämarkkinoilla.
- (24) Lisäksi jäsenvaltiot voivat liikenteenharjoittajan tai matkanjärjestäjän konkurssin seurauksena päättää kattaa matkustajien tai matkailijoiden korvausvaatimukset. Tällainen korvausvaatimusten kattaminen ei hyödyttäisi yrityksiä vaan ainoastaan matkustajia tai matkailijoita. Siksi se ei olisi valtiontukea, ja jäsenvaltiot voisivat panna sen täytäntöön ilman komission etukäteen antamaa hyväksyntää.
- (25) Komissio on valmis antamaan jäsenvaltioille apua ja neuvontaa, jos niillä on tällaisten toimenpiteiden suunnittelun yhteydessä valtiontukeen liittyviä kysymyksiä.
- (26) Jäsenvaltioita ja toimijoita olisi kannustettava harkitsemaan käytettävissä olevien unionin ohjelmien käyttöä yritysten toiminnan ja likviditeettitarpeiden tukemiseksi.
- (27) Kaikkien asianomaisten osapuolten olisi saatava tietoa tästä suosituksesta, ja kaikkia asianomaisia osapuolia olisi rohkaistava panemaan tämä suositus täytäntöön, jotta sen vaikutukset olisivat mahdollisimman suuret,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

KOHDE

1. Tämä suositus koskee matkakuponkeja, joita liikenteenharjoittajat tai matkanjärjestäjät voivat tarjota matkustajille tai matkailijoille vaihtoehtona hinnan palautukselle rahana, sikäli kuin matkustaja tai matkailija ottaa ne vapaaehtoisesti vastaan, seuraavissa olosuhteissa:
 - a) Liikenteenharjoittajan tai matkanjärjestäjän tekemä peruutus 1 päivästä maaliskuuta 2020 alkaen covid-19-pandemiaan liittyvistä syistä, ottaen huomioon seuraavat säännökset:
 - 1) asetuksen (EY) N:o 261/2004 8 artiklan 1 kohdan a alakohta luettuna yhdessä sen 7 artiklan 3 kohdan kanssa;
 - 2) asetuksen (EY) N:o 1371/2007 16 artiklan a alakohta luettuna yhdessä sen 17 artiklan 2 ja 3 kohdan kanssa;
 - 3) asetuksen (EU) N:o 1177/2010 19 artiklan 1 kohdan b alakohta;
 - 4) asetuksen (EU) N:o 181/2011 18 artiklan 1 kohdan b alakohta;
 - 5) direktiivin (EU) 2015/2302 12 artiklan 3 ja 4 kohta.
 - b) Sopimuksen muuttaminen tai purkamisen 1 päivästä maaliskuuta 2020 alkaen covid-19-pandemiaan liittyvistä syistä, ottaen huomioon direktiivin (EU) 2015/2302 11 artiklan 4 ja 5 kohta.

SUOJA MAKSUKYVYTTÖMYYSTAPAUKSESSA

2. Jotta matkakuponkit olisivat houkutteleva ja luotettava vaihtoehto hinnan palautukselle rahana, vähintään sellaiset matkakuponkit, joilla on jäljempänä 3–12 kohdassa kuvatut ominaispiirteet, olisi katettava riittävän tarkoituksenmukaisella ja vahvalla suojalla liikenteenharjoittajan tai matkanjärjestäjän maksukyvyttömyyttä vastaan.

SUOSITELLUT MATKAKUPONKIEN OMINAISPIIRTEET

3. Matkakuponkien vähimmäisvoimassaoloajan olisi oltava 12 kuukautta.
Jäljempänä olevan 5 kohdan soveltamiseksi liikenteenharjoittajien ja matkanjärjestäjien olisi automaattisesti palautettava asianomaisen matkakupongin määrä matkustajalle tai matkailijalle viimeistään 14 päivän kuluttua matkakupongin voimassaolon päättymisestä, jos matkakuponkia ei ole lunastettu. Tämä koskee myös asianomaisen matkakupongin jäljellä olevan määrän palauttamista, kun on kyse aiemmasta osittaisesta lunastamisesta.
4. Jos matkakupongin voimassaoloaika on yli 12 kuukautta, matkustajilla ja matkailijoilla olisi oltava oikeus pyytää hinnan palauttamista rahana viimeistään 12 kuukautta asianomaisen matkakupongin myöntämisen jälkeen. Heillä olisi oltava sama oikeus milloin tahansa sen jälkeen, edellyttäen että sovellettavia oikeudellisia aikarajoitussäännöksiä noudatetaan.
Liikenteenharjoittajat ja matkanjärjestäjät voisivat harkita, että matkakuponki voitaisiin maksaa takaisin jo aiemmin kuin 12 kuukautta sen myöntämisen jälkeen, jos matkustaja tai matkailija sitä pyytää.
5. Matkustajien ja matkailijoiden olisi voitava käyttää matkakuponkeja maksuihin kaikista uusista varauksista ennen niiden voimassaolon päättymispäivää, vaikka maksu tai palvelu tapahtuisikin kyseisen päivän jälkeen.
6. Matkustajien ja matkailijoiden olisi voitava käyttää matkakuponkeja maksuihin mistä tahansa liikenteenharjoittajan tai matkanjärjestäjän tarjoamasta kuljetuspalvelusta tai matkapaketista ⁽²²⁾.
7. Saatavuudesta riippuen ja mahdollisista hintaeroista riippumatta
 - liikenteenharjoittajien olisi varmistettava, että matkakuponkit sallivat matkustajien matkustaa samalla reitillä samoin palveluehdoin kuin alkuperäisessä varauksessa on täsmennetty;
 - matkanjärjestäjien olisi varmistettava, että matkakuponkit sallivat matkailijoiden tehdä matkapakettisopimuksen, jonka sisältämät palvelut ovat samantyyppiset ja vastaavanlaatuiset kuin puretun matkapakettisopimuksen palvelut.
8. Liikenteenharjoittajien ja matkanjärjestäjien olisi harkittava matkakuponkien käytön ulottamista varauksiin, jotka tehdään samaan yritysyhmään kuuluvilta muilta yhteisöiltä.
9. Jos peruutettu kuljetuspalvelu tai matkapaketti oli varattu matkatoimiston tai muun edustajan kautta, liikenteenharjoittajien ja matkanjärjestäjien olisi sallittava matkakuponkien käyttö uusiin varauksiin myös saman matkatoimiston tai muun edustajan kautta.
10. Kuljetuspalveluja koskevien matkakuponkien olisi oltava siirrettävissä toiselle matkustajalle ilman lisäkustannuksia. Myös matkapaketteja koskevien matkakuponkien olisi oltava siirrettävissä toiselle matkailijalle ilman lisäkustannuksia, jos matkapakettiin sisältyvien palvelujen tarjoajat suostuvat siirtoon ilman lisäkustannuksia.
11. Jotta matkakuponkit olisivat houkuttelevampia, liikenteenharjoittajat ja matkanjärjestäjät voisivat harkita sellaisten matkakuponkien myöntämistä, joiden arvo on suurempi kuin alun perin varatusta matkapaketista tai kuljetuspalvelusta suoritettujen maksujen määrä, esimerkiksi niihin sisällytetyn kiinteämääräisen lisähyvityksen tai lisäpalvelun ansiosta.
12. Matkakupongeissa olisi ilmoitettava niiden voimassaoloaika ja täsmennettävä kaikki niihin liittyvät oikeudet. Ne olisi annettava pysyvällä välineellä ⁽²³⁾, kuten sähköpostina tai paperilla.

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ

13. Jos matkustaja on varannut kuljetuspalvelun matkatoimiston tai muun edustajan kautta tai jos kuljetuspalvelu oli osa matkapakettia, liikenteenharjoittajan olisi ilmoitettava matkatoimistolle, edustajalle tai matkanjärjestäjälle tapauksista, joissa matkustaja tai matkailija valitsee matkakupongin.

⁽²²⁾ Tässä yhteydessä muistutetaan mieliin, että kaikissa tapauksissa sovelletaan oikeuksia, jotka ovat sitovia asetuksen (EY) N:o 1371/2007 16 artiklan a alakohdan nojalla yhdessä sen 17 artiklan 2 kohdan kanssa sekä asetuksen (EU) N:o 1177/2010 18 artiklan 3 kohdan nojalla.

⁽²³⁾ Matkapakettidirektiivin 3 artiklan 11 kohdassa säädetyllä 'pysyvällä välineellä' tarkoitetaan "välinettä, jonka avulla matkustaja tai elinkeinonharjoittaja voi tallentaa itselleen henkilökohtaisesti osoitettuja tietoja siten, että ne ovat saatavilla myöhempää käyttöä varten tietojen käyttötarkoituksen kannalta asianmukaisen ajan, ja joka mahdollistaa tallennettujen tietojen jäljentämisen muuttumattomina".

14. Eri talouden toimijoiden olisi liikenne- ja matkailualan arvoketjussa tehtävä yhteistyötä vilpittömässä mielessä ja pyrittävä jakamaan covid-19-pandemian aiheuttama taakka oikeudenmukaisesti.

TUKITOIMET

Valtiontuki

15. Jäsenvaltiot voivat halutessaan ottaa käyttöön erityisiä liikenne- ja matkailualan toimijoille tarkoitettuja tukiohjelmia sen varmistamiseksi, että covid-19-pandemiasta johtuviin korvausvaatimuksiin vastataan, sekä päättää itse toimenpiteidensä ajoituksesta ja tyypistä. Suunnitellessaan tällaisia ohjelmia jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että ohjelmat hyödyttävät kaikkia matkustajia tai matkailijoita heidän palveluntarjoajastaan riippumatta.
16. Jotta voidaan rajoittaa matkustajille tai matkailijoille aiheutuvia haittoja covid-19-pandemian aikana, jäsenvaltioiden olisi harkittava aktiivisesti matkakuponkien takausohjelmien perustamista sen varmistamiseksi, että matkustajat tai matkailijat saavat hinnan palautuksen matkakupongin antajan maksukyvyttömyystapauksessa.

Tällaiset takausohjelmat pienentävät matkakuponkien vastaanottamisesta matkustajille tai matkailijoille aiheutuvaa taloudellista riskiä ja lisäävät todennäköisyyttä siitä, että he valitsevat matkakupongin hinnan palautuksen sijaan; tämä parantaa alan toimijoiden likviditeettitilannetta, ja näin ollen nämä toimenpiteet tarjoavat niille edun likviditeettihelpotuksen muodossa ja ovat valtiontukea.

Tällaiset toimenpiteet eivät kuulu tilapäisten puitteiden soveltamisalaan, mutta jäsenvaltiot voivat ilmoittaa niistä suoraan perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla; toimenpiteet arvioidaan tapauskohtaisesti. Kyseisessä arvioinnissa komissio hyväksyy sen, että valtiontakaus kattaa 100 prosenttia matkakuponkien arvosta kaikkien matkustajien ja matkailijoiden täyden suojan varmistamiseksi, ottaen samalla huomioon muut tilapäisten puitteiden 3.2 jaksossa mainitut merkitykselliset kohdat ⁽²⁴⁾ tuen oikeasuhteisuuden takaamiseksi.

17. Jos liikenne- ja matkailualan toimijat tarvitsevat yleistä likviditeettitukea, jäsenvaltiot voivat myös päättää ottaa käyttöön ohjelmia likviditeettituen tarjoamiseksi niille. Jos tällaista tukea ei myönnetä markkinaehdoin, siihen voi sisältyä valtiontukea, jolloin toimenpiteestä on ilmoitettava komissiolle.

Tilapäisissä puitteissa tarjotaan perusta tällaisen likviditeettituen soveltuvuudelle, jotta liikenne- ja matkailualan toimijat voivat muun muassa saada tällaista tukea julkisina takauksina tai tuettuina lainoina todellisten likviditeettitarpeidensa kattamiseksi asianmukaisin perustein 18 kuukauden ajan, kun on kyse pk-yrityksistä, ja 12 kuukauden ajan, kun on kyse suurista yrityksistä ⁽²⁵⁾.

18. Jäsenvaltiot voivat liikenteenharjoittajan tai matkanjärjestäjän konkurssin seurauksena päättää kattaa matkustajien tai matkailijoiden korvausvaatimukset.

Jos korvaaminen tapahtuu selvitysmenettelyn jälkeen eikä siten tarjoa likviditeettihelpotusta matkailu- tai liikennealan toimijalle – joka ei enää siinä vaiheessa harjoita taloudellista toimintaa – vaan hyödyttää pelkästään matkustajia ja matkailijoita, tällaiseen korvaamiseen ei liity valtiontukea. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tämältyypiset ohjelmat ilman komission etukäteisen antamaa hyväksyntää.

Pk-yritysten tukeminen Euroopan investointirahastosta

19. Komissio suosittaa, että jäsenvaltiot kannustavat rahoituksen välittäjiä harkitsemaan covid-19-tuen käyttöä COSME-lainatakausjärjestelyn yhteydessä, jonka Euroopan investointirahasto ja Euroopan komissio ovat perustaneet, ja muita samankaltaisia ohjelmia, jotka Euroopan investointipankkiryhmä on perustanut. Näissä ohjelmissa voidaan käyttää erityisiä likviditeettilimiittejä ja käyttöpääomaa pk-yritysten ja markkina-arvoltaan keskisuurten yritysten tarkoituksia varten, jotta voidaan vastata covid-19-pandemiasta johtuviin yritysten likviditeettitarpeisiin, mukaan lukien peruutettujen lippujen hinnan palauttaminen.

⁽²⁴⁾ Tilapäisten puitteiden 3.2 jaksossa sallitaan julkiset takaukset, jotka myönnetään lainoille rajoitetuksi ajaksi.

⁽²⁵⁾ Tilapäisten puitteiden kohdat 25.d ja 27.d.

Koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite

20. Komissio suosittaa, että jäsenvaltiot harkitsevat sellaisen tuen käyttämistä, joka koskee käyttöpääomaa liikenne- ja matkailualan pk-yritysten tarkoituksia varten, sen lisäjoustavuuden yhteydessä, jonka koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite tarjoaa unionin koheesiopolitiikan puitteissa. Tässä yhteydessä voidaan käyttää käyttöpääomaa pk-yritysten tarkoituksia varten, jotta voidaan vastata covid-19-pandemian aiheuttamiin yritysten likviditeettitarpeisiin, mukaan lukien peruutuksiin liittyvät kustannukset.

TÄMÄN SUOSITUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANON EDISTÄMINEN

21. Unionin ja jäsenvaltioiden tason kuluttaja- ja matkustajajärjestöjen olisi kannustettava matkustajia ja matkailijoita ottamaan vastaan matkakuponkeja, joilla on tässä suosituksessa kuvatut ominaispiirteet ja turva maksukyvyttömyyden varalta, rahana maksettavan palautuksen sijaan.
22. Unionin ja jäsenvaltioiden tason elinkeinoelämän järjestöjen ja kuluttaja- ja matkustajajärjestöjen sekä jäsenvaltioiden viranomaisten, mukaan lukien niiden kansalliset täytäntöönpanoelimet, olisi osaltaan annettava tietoa kaikille asiaankuuluville osapuolille tästä suosituksesta ja tehtävä yhteistyötä sen täytäntöön panemiseksi.

Tehty Brysselissä 13 päivänä toukokuuta 2020.

Komission puolesta
Adina VĂLEAN
Komission jäsen
